

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО

Кафедра оперної підготовки та музичної режисури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з наукової роботи
Скорик А. Я.

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА
РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
для аспірантів

Галузь знань: **02 «Культура і мистецтво»**

Спеціальність: **026 «Сценічне мистецтво»**

Освітній рівень: **третій освітньо-творчий рівень вищої освіти**

Ступінь вищої освіти: **«Доктор мистецтва»**

Київ – 2023 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «**Педагогічна практика**» для аспірантів третього освітньо-творчого рівня вищої освіти в галузі знань 02 «Культура і мистецтво», за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», спеціалізацією «Музична режисура». 36 с.
«_____»_____ 2023 року. 36 с.

Розробник: **Касьянова О. В.** – кандидат мистецтвознавства, професор кафедри оперної підготовки та музичної режисури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, заслужений діяч мистецтв України.

Рецензент: **Юник Д. Г.** – доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та історії музичного виконавства Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

Робочу програму з навчальної дисципліни затверджено на засіданні Науково-аналітичної ради Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського.

Протокол від 26.09.2023 року № 2.

Голова Науково-аналітичної ради,
доктор мистецтвознавства, професор _____ Скорик А. Я.

Робочу програму з навчальної дисципліни погоджено з гарантом освітньо-творчої програми

Гарант освітньо-творчої програми
доктор мистецтвознавства, доцент _____ Іванніков Т. П.

Робочу програму з навчальної дисципліни перевірено

Завідувач відділу аспірантури та докторантури

кандидат мистецтвознавства, в. о. професора _____ Путятицька О. В.

Схвалено Вченою радою НМАУ ім. П. І. Чайковського для аспірантів третього освітньо-творчого рівня вищої освіти в галузі знань 02 «Культура і мистецтво», за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво».

Протокол від «27» вересня 2023 року №2

© Касьянова О. В., 2023 рік

© НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2023 рік

Обсяг годин – 180

Практичні – 60

Самостійні – 120

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	Дисципліни, які забезпечують набуття науково-педагогічних компетентностей
Модулів – 3	Спеціальність 026 «Сценічне мистецтво» Спеціалізація «Музична режисура»	Рік підготовки: 1-3-й
Змістових модулів – 6		Семестр: 1-6-й
Індивідуальне науково- дослідне завдання: Модульна контрольна робота – 2, 4, 6 семестри		Практичні: 60 годин
		Самостійна робота: 120 год.
		Індивідуальне завдання входить до самостійної роботи
Загальна кількість годин – 180	Ступінь вищої освіти: Третій освітньо-творчий рівень вищої освіти	Вид контролю: Екзамен – 6 семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних ¹ : 1, 3, 5 семестри – 1 година; 2, 4, 6 семестри – 0,5 годин; самостійної роботи – 2		

¹ Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання: 60 год. (~33,3 %) до 120 год. (~66,7%).

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Педагогічна практика» є процес вдосконалення індивідуальної педагогічної майстерності доктора мистецтва у викладанні фахових дисциплін у вищих мистецьких закладах освіти, у репетиторській роботі з виконавцями при втіленні оперних вистав у музичному театрі.

Місце дисципліни в програмі навчання: базовий нормативний курс за спеціальністю і спеціалізацією, що забезпечує здобуття професійних психолого-педагогічних, організаційно-управлінських та науково-дослідницьких компетентностей творчого аспіранта як викладача вищого мистецького закладу освіти, режисера-репетитора в музичному театрі.

Міждисциплінарні зв'язки.

ГЕ 1: Методологічні засади сучасного філософського знання: концепції, напрями, персоналії.

ГЕ 2: Основна іноземна мова (англійська).

ФП 1: Концепції розвитку сучасного сценічного мистецтва.

ФП 2: Новітні тенденції в музичному театрі ХХІ ст..

ЗП 1: Режисура музичного театру (Фах).

ЗП 2: Інноваційні технології в мистецькій освіті.

ЗП 3: Підготовка творчого мистецького проєкту.

ВВА 1: Філософія культури.

ВВА 2: Естетичні парадигми сучасності.

ВВА 3: Актуальні проблеми аналізу музичного твору (теорія, методологія, практика).

ВВА 4: Інтерпретація музичного твору.

ВВА 5: Вагнер і вагнеріанство у світових мистецьких процесах.

ВВА 6: Українська музична спадщина: нові відкриття.

ВВА 7: Комунікаційні технології в сучасній музичній культурі України.

ВВА 8: Комунікативні компетентності музиканта: психолого-педагогічний контекст.

ВВА 9: Комп'ютерне редагування музикознавчих текстів.

Мета: підготовка висококваліфікованого фахівця – доктора мистецтва, здатного до інноваційної режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Завдання:

- підвищення кваліфікації творчого аспіранта при викладанні фахових дисциплін у вищих мистецьких закладах освіти для підготовки бакалавра і магістра музично-театральної сфери;

- підвищення кваліфікації творчого аспіранта під час режисерсько-педагогічної та репетиторської роботи над поточним репертуаром Оперної студії як учбової форми музичного театру.

У результаті вивчення навчальної дисципліни творчий аспірант повинен

знати:

- технологію підготовки та проведення навчально-виховного процесу з фахових дисциплін у вищих мистецьких закладах освіти;
- алгоритм режисерсько-педагогічної та репетиторської роботи над поточним репертуаром музичного театру;

вміти:

- застосовувати методологію професійної підготовки фахівця, синтезуючи традиційні та інноваційні мистецькі технології задля їх застосування в навчальному процесі;
- дотримуватися методичної послідовності режисерсько-педагогічних дій у репетиційній роботі над виставою та її апробації на глядача;

володіти професійними компетенціями:

- здатністю організовувати та ефективно проводити навчально-виховний процес підготовки фахівця музично-театральної сфери, визначаючи оптимальні інноваційні технології для розвитку його творчого потенціалу, використовуючи творчо переосмислені відповідно до специфіки мистецьких дисциплін інтерактивні форми, методи, засоби навчання і контролю;
- здатністю організовувати та проводити режисерсько-педагогічну і репетиторську роботу при постановці оперної вистави в музичному театрі або введенні нових виконавців у поточний репертуар.

Програмні результати навчання:

- готовність фахівця до креативної науково-педагогічної діяльності у вищому мистецькому закладі освіти із синтезуванням традиційних та інноваційних мистецьких технологій навчання та самонавчання;
- спроможність фахівця до оригінальної режисерсько-педагогічної та репетиторської діяльності в музичному театрі крізь призму синтезування традиційних та новітніх мультимедійних арт-технологій в сценографічному вирішенні оперних вистав.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістовних модулів і тем «Педагогічна практика»	Кількість годин		
	денна форма		
	усього	у тому числі	
		практичні	Самостійна робота
1	2	3	4
МОДУЛЬ I. Специфіка викладання фахових дисциплін на бакалавраті			
Змістовний модуль 1. Організаційні засади навчального процесу підготовки бакалавра			
Тема 1. Інноваційні технології мистецької освіти, їх різновиди, взаємозв'язок	6	2	4
Тема 2. Методика організації навчально-виховного процесу підготовки бакалавра музичної режисури	24	8	16
Разом за змістовим модулем 1	30	10	20
Змістовний модуль 2. Методика проведення занять із фахових дисциплін у бакалавраті			
Тема 3. Визначення викладачем завдань практиканта у проведенні занять із фахових дисциплін	6	2	4
Тема 4. Контент проведення занять у бакалавраті із закріплених за практикантом дисциплін	20	8	12
ІНДЗ 1. Традиційні технології викладання фахових дисциплін при підготовці бакалавра музичної режисури: модульна контрольна робота 1	4		4
Разом за змістовим модулем 1	30	10	20
РАЗОМ ЗА МОДУЛЕМ I	60	20	40
МОДУЛЬ II. Специфіка викладання фахових дисциплін у магістратурі			
Змістовний модуль 3. Концепт організації навчального процесу підготовки магістра			
Тема 5. Особливості підготовки музичного режисера в контексті Освітньо-наукової програми магістра	6	2	4
Тема 6. Інноваційні підходи до організації навчально-виховного процесу підготовки магістра музичної режисури	24	8	16
Разом за змістовим модулем 3	30	10	20
Змістовний модуль 4. Формат проведення занять із фахових дисциплін у магістратурі			
Тема 7. Самостійність окреслення завдань практикантом у проведенні занять із фахових дисциплін	6	2	4
Тема 8. Концепт проведення занять у магістратурі із закріплених за практикантом дисциплін	20	8	12
ІНДЗ 2. Інноваційні технології викладання фахових дисциплін при підготовці магістра музичної режисури: модульна контрольна робота 2	4		4
Разом за змістовим модулем 4	30	10	20
РАЗОМ ЗА МОДУЛЕМ II	60	20	40

Назви змістовних модулів і тем «Педагогічна практика»	Кількість годин		
	денна форма		
	усього	у тому числі	
		практичні	Самостійна робота
1	2	3	4
МОДУЛЬ III. Вдосконалення індивідуальної педагогічної майстерності у контексті професійної діяльності музичного режисера			
Змістовний модуль 5. Специфіка режисерсько-педагогічної та репетиторської роботи над поточним репертуаром Оперної студії			
Тема 9. Визначення завдань практиканта в роботі над репертуарною виставою	6	2	4
Тема 10. Педагогічно-репетиторська робота над закріпленими виставами	24	8	16
Разом за змістовим модулем 5	30	10	20
Змістовний модуль 6. Специфіка режисерсько-педагогічної та репетиторської роботи над власним творчим мистецьким проєктом			
Тема 11. Окреслення педагогічно-репетиторських завдань асистентом режисера в реалізації власного проєкту	6	2	4
Тема 12. Педагогічно-репетиторський процес у контексті забезпечення оригінального вирішення творчого мистецького проєкту	20	8	12
ІНДЗ 3. Методологія педагогічно-репетиторської роботи над власним творчим мистецьким проєктом : модульна контрольна робота 3	4		4
Разом за змістовим модулем 6	30	10	20
Разом за модулем III	60	20	40
РАЗОМ ЗА МОДУЛЕМ I+II+III	180	60	120

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4. 1. МОДУЛЬ I. Мистецька освіта України у новій євроінтеграційній парадигматиці

4. 1. 1. Змістовний модуль 1.

Формування інноваційного освітнього середовища у закладах вищої мистецької освіти в контексті вимог Болонського процесу

Тема 1.

Інноваційні технології мистецької освіти, їх різновиди, взаємозв'язок

Поняття «інновація», «інноватика», «інноваційна технологія», їх сутність, особливості проявів у мистецькій освіті. Умови запровадження інноваційного навчання у вищій школі.

Інноваційні технології у вирішенні завдань підготовки фахівця музично-театральної сфери: режисера, викладача, дослідника, їх диференціація на освітні, педагогічні та навчальні.

Освітні технології як упорядкована система дій, що призводить до гарантованого досягнення цілей освіти. Відбиття в освітніх технологіях загальної стратегії розвитку мистецької освіти, єдиного освітнього простору. Їх призначення – прогнозування, передбачення результатів підготовки фахівців, визначення відповідних освітнім цілям стандартів.

Педагогічні технології як упорядкована система дій, виконання яких призводить до гарантованого досягнення педагогічних цілей. Відбиття в педагогічних технологіях тактики мистецької освіти, її реалізація шляхом упровадження новітніх моделей навчально-виховного процесу та управління ним.

Навчальні технології як педагогічно, валеологічно та економічно обґрунтований процес гарантованого досягнення результатів навчання. Реалізація змісту освітньої та професійної підготовки фахівця в навчальних технологіях. Їх подібність та відмінність у порівнянні з педагогічними технологіями. Навчальні технології як шлях засвоєння конкретного матеріалу в межах певної дисципліни.

Ключові характеристики технологій: концептуальність, системність, керованість, ефективність, відтворюваність, корегованість.

Аналіз ілюстративних прикладів специфіки проявів інноваційних мистецьких технологій відповідно до профілю підготовки фахівця оперного жанру, який оперує можливостями синтезу музики, співу, пластики, танцю, ритуально-обрядових та церемоніальних дій, костюма, аксесуарів, сучасних мультимедійних технологій, світлової партитури у сценографічному вирішенні вистави.

Тема 2.
Освітні мистецькі технології
у контексті гармонізації європейських освітніх систем

Освітні технології в умовах модернізації вищої освіти України. Їх прояви в реалізації: концепції розвитку освіти («Гуманістична концепція освіти»); освітніх систем («Система освіти України», «Болонський процес в освіті»); стандартів освітньої діяльності та вищої освіти; освітніх (освітньо-професійних, освітньо-наукових, освітньо-творчих) програм підготовки фахівців.

Специфіка проявів освітніх технологій у підготовці фахівця з музичної режисури:

- концепція музично-театральної освіти України з передбаченням наскрізної підготовки фахівця протягом життя внаслідок зміни парадигми сценічного мистецтва, режисерської діяльності, коливань на ринку праці. Її відповідність «Концепції діяльності Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського»;

- напрямки реформування музично-театральної освіти України з акумулюванням цінного вітчизняного досвіду та сучасних тенденцій міжнародного партнерства в осмисленні й впровадженні найбільш ефективних трендів та інновацій. Їх відповідність «Стратегії Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського»;

- моделі гармонізації національних та міжнародних стандартів вищої освіти в контексті Болонського процесу. Їх відповідність «Професійному стандарту вищої освіти» з підготовки доктора мистецтва за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», спеціалізацією «Музична режисура»;

- формування режисерських освітніх систем, авторських шкіл у синтезі освітньої, наукової, професійної підготовки фахівця і творчої практики з перспективою створення комплексних типів мистецьких закладів освіти за принципом наступності різних її рівнів. Їх відповідність «Освітньо-творчій програмі» доктора мистецтва за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», спеціалізацією «Музична режисура», «Статуту Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського», «Положенню про організацію освітнього процесу у Національній музичній академії України імені П.І. Чайковського».

Дотримання алгоритму розробки і застосування освітніх мистецьких технологій від ключових – основоположних до прикладних – специфічних у підготовці фахівця музично-театральної сфери.

Аналітичний розбір прикладів специфічних проявів інноваційних освітніх мистецьких технологій відповідно до профілю підготовки фахівця музично-театральної сфери.

Тема 3.

Педагогічні мистецькі технології доби інформаційного суспільства

Педагогічні технології в мистецькій освіті, їх відповідність вимогам сучасного інформаційного суспільства, соціокультурним викликам сьогодення.

Різновиди інформаційних педагогічних технологій, їх контент, особливості.

Технологія розвивального навчання – дидактична система, що формується на основі концепції розвивального навчання, враховує особливості психічного розвитку студентів та забезпечує їх особистісне становлення й розвиток як суб'єктів навчально-професійної діяльності.

Інноваційність розвивального навчання, його найсуттєвіша відмінність від традиційного – надання пріоритету принципам одержання нових знань на відміну з отриманням готових.

Основа технології – принцип змістового узагальнення матеріалу (сутність, закономірності розвитку) – від загального до конкретного, а не навпаки, як у традиційній моделі.

Особливість усіх форм організації розвивального навчання – дискусійний характер їх проведення.

Технологія колективного та групового способу навчання – спосіб побудови навчального процесу на основі історично сформованої (природної) структури спілкування, в результаті якої відбувається взаємне навчання.

Основа технології – особистісно-орієнтований підхід у взаємодії викладача зі студентами.

Структура спілкування в межах технології: індивідуальна, парна, групова, колективна.

Принципи навчання: завершеність, безперервність і невідкладна передача отриманих знань, співробітництво і взаємодопомога, поділ праці, різновіковий і різнорівневий склад учасників, навчання за здібностями, педагогізація діяльності.

Результат: активізація студентів, розкриття їх творчого потенціалу, мотивація, стимул до навчання і громадянської активності, самостійність і комунікативні навички, культура мовлення, повага до співрозмовників, особиста відповідальність за спільну справу.

Технологія розвитку критичного мислення – сукупність різноманітних педагогічних прийомів, які спонукають студентів до дослідницької творчої активності, створюють умови для усвідомлення ними матеріалу, узагальнення одержаних знань.

Алгоритм здійснення технології:

- визначення мети та завдання навчання, мотивація інтересу до даної теми;

- ознайомлення з новою інформацією, критичне сприйняття навчального матеріалу, встановлення асоціацій між відомою та отриманою інформацією;

- проведення рефлексій.

Позитивні аспекти та недоліки технології, їх характеристика.

Технологія інтерактивного навчання – реалізація нового типу навчальної взаємодії та педагогічного спілкування між викладачами і студентами.

Сутність інтерактивної технології: діалогічність, співнавчання, навчання у взаємодії та співпраці, в якому викладач і студент – активні суб'єкти навчання.

Характерні ознаки інтерактивних технологій:

- побудова навчання як серії взаємопов'язаних проблемних ситуацій;
- переважно групова робота студентів;
- опора на студентський досвід;
- відкритість навчання;
- співробітництво різних рівнів;
- швидкий зворотній зв'язок;
- емоційне піднесення, розкутість;
- діалог як основний елемент навчання.

Вплив інтерактивних технологій на традиційні форми організації навчання, поява інтерактивних: лекцій, семінарів, практичних, лабораторних занять тощо.

Переваги та труднощі технології, їх характеристика.

Технологія модульного навчання – педагогічна технологія, яка передбачає перегляд змісту, вибір форм, методів і засобів навчання, організацію самостійної роботи, діагностику й контроль рівня знань, умінь і навичок за модульним принципом.

Доцільність застосування поєднаних методів навчання в рамках технології: інформаційно-рецептивного, пояснювально-ілюстративного, проблемно-дослідницького навчання тощо.

Використання комплексу різних засобів навчання: навчальних комп'ютерних програм, електронних видань, мультимедійних арт-технологій тощо.

Можливості модульної технології:

- персоналізація технології навчання;
- урахування індивідуальних здібностей студента;
- міжпредметна інтеграція у викладанні дисциплін;
- використання різноманітних форм і методів активного навчання;
- організація планування та стимулювання самостійної роботи студентів;
- співробітництво та співтворчість викладачів і студентів;
- мобільність знань, гнучкість і критичність мислення;
- діагностування та оцінювання рівня якості підготовки студентів на певному етапі навчання.

Форми контролю модульної технології: поточний (у процесі навчання), рубіжний (після вивчення розділу), підсумковий (наприкінці вивчення курсу).

Рейтингова система оцінювання знань студентів при модульному навчанні.

Інваріанти модульної технології: модульно-рейтингова, кредитно-модульна, кредитно-трансферна системи тощо, їх характерні ознаки.

Технологія мотивації успіхом («створення ситуації успіху») – цілеспрямоване, організоване поєднання умов (об’єктивних і суб’єктивних), за яких створюється можливість досягати значних результатів у діяльності особистості, колективу в цілому.

Її основа – особистісно-орієнтований підхід до процесу навчання й виховання.

Алгоритм створення ситуації успіху:

- створення атмосфери доброзичливості;
- авансування успішного результату;
- латентний інструктаж про способи і форми здійснення діяльності;
- внесення мотиву;
- персональна винятковість;
- мобілізація активності;
- висока оцінка проміжних результатів.

Основні прийоми технології: «невтручання», «холодний душ», «анонсування», «емоційне заохочення», «сходинки до успіху», «емоційне блокування», «стабілізація», «шанс», «обмін ролями», «ситуація змагань», «допомога друга», «еврика!», «адекватний стимул», «навмисна помилка» тощо.

Позитивний зміст і труднощі технології, їх характеристика.

Технологія рівневої диференціації – спосіб організації навчального процесу, що дозволяє максимально задовольнити кожного з огляду на його право і спроможність опановувати навчальний матеріал.

Забезпечення такої можливості диференційованими програмами різного ступеня складності: від базового рівня підготовки до підвищеного при збереженні спадкоємності їх реалізації.

Головна мета діяльності за даною технологією – забезпечення прав та індивідуальних можливостей кожного студента у відповідності до його здібностей, потреб та інтересів, особливостей індивідуально-психологічних характеристик.

Завдання щодо реалізації мети: надання обов’язкового (базового) рівня у відповідності до професійних стандартів за галуззю знань і спеціалізацією; створення умов до стимулювання мотивації опанування студентом навчального матеріалу відповідно до індивідуальних можливостей, забезпечення системного підходу щодо навчання та контролю над початковим процесом.

Основний принцип реалізації технологій – блокова подача матеріалу, що передбачає:

- роботу з малими групами, сформованими з орієнтацією на той чи інший рівень засвоєння матеріалу;
- наявність Силабусів навчальних дисциплін, відповідних рівню засвоєння матеріалу.

Способи організації занять за даною технологією, їх характеристика.

Інтегральна педагогічна технологія – модель навчання, яка ґрунтується на виявленні в різних навчальних предметах споріднених елементів (проблем,

сюжетів, подій, закономірностей тощо) та поєднання їх у якісно нову цілісність з певною визначеною метою.

Головна мета технології – створення інтегральних процесів, здатних одночасно враховувати цілі декількох навчальних дисциплін шляхом формування цілісних знань про об'єкти пізнання.

Інтегральна технологія передбачає:

- визначення принципово важливої теми для інтегрованого заняття;
- виявлення споріднених елементів змісту суміжних навчальних предметів на основі аналізу навчальних програм;
- визначення контактних сюжетів інтегрованого заняття та добір фактичного матеріалу;
- структурування змісту смислових блоків, об'єднання однотипних елементів спільною метою заняття;
- систематизацію набутих знань, забезпечення їх міжпредметної цілісності.

Дві форми занять у практичному втіленні технології:

- бінарне – надання інформації з різних дисциплін окремими блоками, об'єднаними навчальною темою, у викладі декількох викладачів;
- інтегроване – надання інформації на міжпредметній (міждисциплінарній) основі, не перевищуючи 40% інтеграції змісту на занятті. Доцільність проведення інтегрованих занять із метою узагальнення та систематизації знань з особливо важливих тем.

Технологія навчання як дослідження – забезпечення освітньої підготовки студентів, цілеспрямованого формування їх особистісних якостей в умовах здійснення систематичних навчальних досліджень.

Мета технології – набуття студентами досвіду дослідницької роботи, розвиток їх інтелектуальних здібностей, творчого потенціалу, формування активної компетентної, яскравої особистості.

Виявлення закономірностей взаємодії викладача зі студентами, змісту, форм і методів, засобів і джерел освітнього простору в дослідницькій технології навчання.

Урахування сфери інтересів студентів, їх інтелектуальних здібностей, рівня знань і умінь, особистих сподівань у застосуванні дослідницької технології навчання.

Інтерактивні методи технології: імітаційні, пізнавальні, мотиваційні, регулятивні. Їх характерні ознаки.

Аналітичний розбір прикладів специфічних проявів інноваційних педагогічних мистецьких технологій відповідно до особливостей організації навчального процесу з підготовки фахівця музично-театральної сфери.

Тема 4.

Навчальні технології в умовах модернізації вищої мистецької освіти

Навчальні технології в мистецькій освіті, їх відповідність реаліям доби інформаційного суспільства, вимогам реформування вищої освіти в Україні.

Різновиди інноваційних навчальних технологій, їх контент, особливості.

Технологія проблемного навчання – формування викладачем проблемних завдань, проблемне пояснення предмета навчання.

Важливий компонент проблемного навчання – проблемна ситуація, для розв’язання якої студент або колектив мають знайти та застосувати нові для себе знання, способи дій.

Головні способи та прийоми створення проблемних ситуацій:

- повідомлення викладачем інформації, яка містить у собі певне протиріччя;
- сприймання та осмислення різних тлумачень того самого явища;
- використання сукупності способів і прийомів, під час яких виникає проблемна ситуація.

Поєднання проблемного викладу матеріалу з пояснювально-ілюстративними та іншими активними методами навчання.

Пошук студентом за посередництва викладача шляхів і методів розв’язання конкретної проблеми.

Рівні проблемності даної технології, відповідність ним певних наукових методів дослідження:

- метод проблемного викладу – окреслення проблеми та її розв’язання викладачем у процесі активного обговорення зі студентами;
- частково-пошуковий метод – постановка проблеми викладачем, її розв’язання студентом у контексті оригінального творчого мислення під керівництвом наставника;
- дослідницький метод – самостійність студента у формуванні проблеми, пошуку шляхів її розв’язання, отримання та перевірки результатів.

Позитивні аспекти та недоліки технології проблемного навчання, їх характеристика.

Технологія ігрового моделювання – спосіб побудови навчального процесу за допомогою включення студентів у гру, підпорядковану дидактичній меті (ігрове моделювання ситуацій і явищ, що є об’єктами вивчення).

Роль викладача в ігровій моделі: інструктор, суддя-рефері, тренер, модератор.

Чотири етапи реалізації ігрової моделі навчання:

- орієнтація введення студентів у тему гри, ознайомлення з її правилами, загальний огляд її перебігу;
- підготовка до проведення гри – викладення її сценарію, визначення ігрових завдань, ролей, орієнтовних шляхів розв’язання проблеми;
- основна частина – розгортання гри в декілька етапів з непередбаченістю розвитку подій, сюжетних поворотів тощо;

- обговорення гри – аналіз-рефлексія засвоєння на теоретичному і практичному рівнях набутого досвіду.

Приналежність до технології ігрового моделювання імітаційних, симулятивних, ділових, рольових ігор. Їх коротка характеристика.

Ігрове моделювання як один із базових методів формування професійної компетентності майбутніх фахівців, формування ефективної взаємодії людей, продуктивної форми спілкування з елементами змагання, невимушеності, щирої зацікавленості. Спілкування як головне енергетичне джерело гри, що підсилює її емоційне забарвлення.

Кейс-технологія – вміння аналізувати критично мислити, приймати рішення в екстремальних нестандартних ситуаціях. Результат – формування самостійної творчої особистості, спроможної знаходити оптимальний вихід із проблемної ситуації упродовж короткого проміжку часу.

Ключовий момент кейс-методу – аналіз студентом складної ситуації, для розв'язання якої немає достатнього обсягу інформації.

Необхідність організації комплексного, інтегративного процесу навчання, що охоплює групу студентів, спрямовану на пошук комплексу ідей і способу аналізу ситуацій, їх оцінювання та керування розв'язанням проблем.

Схожість та відмінності ситуацій у проблемній та кейс-технологіях. Умови відповідності ситуацій кейс-технологіям.

Важливий показник ефективності технології – тісний зв'язок теорії з практикою: створення умов для розв'язання упродовж короткого проміжку часу різноманітних, інколи досить важливих і складних проблем практичного характеру.

Проведення занять із застосуванням різновидів ситуацій: розв'язання ситуативних завдань, розбір інцидентів (проблемних явищ), розбір конфліктів, «лабіринт дій», послідовність ситуації тощо.

Сприяння кейс-технологій соціалізації сучасної молоді, їх спрямованість на формування аналітичних, практичних, творчих, комунікативних, соціальних вмінь та самоаналізу.

Переваги та недоліки кейс-технології, їх характеристика.

Проектна технологія – спосіб досягнення дидактичної мети через системну організацію проблемно-орієнтованого навчального пошуку, який повинен завершитися цілком реальним, відчутним практичним результатом.

Проектна технологія як одна із інноваційних інтегральних технологій, її орієнтація на формування компетенцій студента відповідно до його особистих інтересів, його творчої самореалізації.

Її мета – зацікавленість та залучення студентів до вирішення певних проблем, що передбачає: оволодіння необхідними знаннями і навичками, організацію проектної діяльності щодо вирішення проблеми, презентацію практичного застосування отриманих результатів.

Завдання – розвиток пізнавальних, пошуково-дослідницьких, практичних навичок; вміння співпрацювати в різноманітних групах, формулювати проблеми

та знаходити шляхи їх вирішення; розвиток критичного і практичного мислення, сфери комунікації.

Результат – ефективність навчання та виховання, формування ініціативності, комунікативності, активності, організованості, відповідальності, впевненості, здатності інтеграції знань із різних сфер та їх застосування для вирішення проблеми.

Орієнтовна типологія проєктів за наступними критеріями:

- за методом (або видом, характером) проєктної діяльності: дослідницькі, пошукові, інформаційні, творчі, ігрові, практично-орієнтовані;
- за змістом: літературно-творчі, мовні, історичні, музичні, театральні тощо;
- за рівнем реалізації міжпредметних зв'язків: монопроєкт (у межах однієї галузі знань), міжпредметний, міжгалузевий тощо;
- за характером контактів: кооперативні, змагальні, конкурсні;
- за кількістю учасників: індивідуальні (особистісні), парні, колективні (групові);
- за тривалістю виконання: короткотермінові, середньої тривалості, довготривалі.

Змішані типи проєктів, їх характеристика.

Етапи роботи над проєктом: пошуковий, аналітичний, практичний, демонстраційний, підсумковий.

Головна характеристика проєктної технології: акцент на активні види самостійної роботи (індивідуальної, парної, групової).

Головна роль викладача – співпраця зі студентом при виконанні завдання проєкту.

Технологія сугестивного навчання – навчання на основі емоційного навіювання в стані неспання, що спричиняє надзапам'ятовування.

Її підґрунтя – дві об'єктивні закономірності запам'ятовування:

- в активному стані – важлива, цікава, потрібна емоційна інформація;
- своєрідний механізм, що нагадує ворота: цікаво – відчинено, нецікаво – зачинено.

Основа побудови інтенсивного навчання за сугестивною технологією: принцип двоплановості та сприйняття інформації, у процесі якого здійснюється «занурення» у навчальну дисципліну, концентроване вивчення матеріалу.

Підґрунтя технології – наступні гуманітарні принципи: ніякого зубріння, навчання без втоми; інтерес, глибинна мотивація; побудова навчання великими блоками; можливість комплексного вирішення завдання.

Основний метод – релаксопедичне навчання. Його підґрунтя – взаємодія усвідомлених і неусвідомлених компонентів психіки в процесі засвоєння та переробки інформації.

Сугестивні засоби – авторитет, інфантилізація, двоплановість, інтонація, ритм, релаксивний стан, їх спрямованість на розкриття резервних можливостей особистості, основу яких становить неусвідомлена психічна активність.

Комплексне використання усіх вербальних, зовнішніх і внутрішніх засобів сугестії (навіювання).

Прогнозовані результати: розкриття резервних можливостей пам'яті; збудження інтелектуальної активності особистості студента; формування його готовності до успішного опанування навчальним матеріалом; підвищення працездатності та зниження втоми; інтенсивність навчання.

Переваги та слабкості даної технології. Їх характеристика.

Сучасні інформаційно-комунікативні технології в освітньому процесі, їх спрямування на формування та розвиток інтелектуального потенціалу нації, удосконалення форм і змісту навчального процесу, впровадження комп'ютерних методів навчання і тестування, що надає можливість вирішувати проблеми освіти на вищому рівні з урахуванням світових вимог.

Інформаційні технології (ІТ) – технології, які забезпечують розв'язання прикладних задач методами обробки інформації та використовуються для даної обробки. Інтерактивність, інтенсифікація процесу навчання, зворотній зв'язок – переваги цих технологій у професійній підготовці та майбутньої виробничої діяльності фахівця.

Інформаційно-комунікативні технології (ІКТ) – інтеграція інформаційних технологій з телекомунікацією, медіа-трансляцією, усіма видами аудіо- і відеообробки, які дозволяють користувачам створювати, одержувати доступ, зберігати, передавати та змінювати інформацію.

Інформаційно-комунікативні технології – синтезований комплексний приклад поєднання новітніх зразків техніки та словесних методів навчання.

Нові форми організації та засоби передачі знань в контексті запровадження ІКТ в навчальний процес: комп'ютерне моделювання, навчально-проектна діяльність; мультимедійні та телекомунікаційні технології, інформаційне моделювання; комп'ютерне тестування; веб-конференції, вебінари; олімпіади, турніри, конкурси тощо.

Особливість та перевага ІКТ – розрахунок мультимедійних програм на самостійне активне сприйняття та засвоєння студентами знань, умінь і навичок.

Оптимальність темпу роботи з мультимедійною програмою, її відповідність індивідуальним розумовим, психолого-фізіологічним можливостям та інтересам студентів.

Можливості використання ІКТ у підготовці фахівця з режисури музичного театру.

Переваги та недоліки ІКТ, їх характеристика.

Аналітичний розбір прикладів специфічних проявів інноваційних навчальних мистецьких технологій відповідно до профілю підготовки фахівця музично-театральної сфери.

4. 1. 2. Змістовний модуль 2.
Інноваційні підходи до організації навчального
процесу в мистецьких закладах вищої освіти

Тема 5.

**Концепт удосконалення навчального процесу
з підготовки фахівця музично-театральної сфери**

Визначення особливостей контенту професійної підготовки режисера музичного театру, викладача, дослідника крізь призму освітніх технологій закладів вищої мистецької освіти. Відповідність означеного контенту вимогам Професійного стандарту, Освітньо-творчій програмі, Навчальному плану спеціальності та спеціалізації, Концепції та Стратегії розвитку закладу вищої мистецької освіти, розробленим у контексті її модернізації та гармонізації з європейськими освітніми структурами. Диференціація змісту підготовки фахівця з режисури музичного театру відповідно до дескрипторів Національної рамки кваліфікацій певного рівня вищої освіти з набуттям означених професійних компетентностей.

Впровадження новітніх моделей навчально-виховного процесу з підготовки означеного фахівця в контексті інноваційних педагогічних технологій вищої мистецької освіти. Їх відповідність Статуту та Положенню про організацію освітнього процесу в Академії. Спрямованість навчально-виховного процесу на синтез освітньо-професійної, науково-дослідницької, режисерсько-творчої діяльності з мистецькою практикою в Оперній студії, апробацією результатів на всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях, творчих конкурсах і фестивалях. Специфіка організації навчально-виховного процесу та управління ним відповідно до кваліфікаційних вимог підготовки фахівця певного освітнього ступеня, його професійного призначення. Оптимізація підбору педагогічних мистецьких технологій задля забезпечення освітньо-професійної підготовки фахівця відповідно до Професійного стандарту та Освітньої програми.

Методичне забезпечення навчального процесу відповідно до профілю підготовки фахівця. Розробка Програм і Силабусів навчальних дисциплін у контексті новітніх досягнень музично-театрального мистецтва та фахової педагогіки. Принципи і педагогічні умови опанування фаховими дисциплінами в контексті навчального плану підготовки фахівця певного освітнього ступеня. Вибір оптимальних форм, методів, засобів проведення занять і контролю успішності навчання в залежності від специфіки мистецької дисципліни. Синтезування традиційних та інноваційних навчальних технологій задля забезпечення ефективної підготовки фахівця відповідно до вимог доби інформаційного суспільства.

Аналітичний розбір прикладів специфічних проявів інноваційних мистецьких технологій у навчальному процесі підготовки фахівця музично-театральної сфери відповідно до особливостей фахових дисциплін.

4. 2. МОДУЛЬ II. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ.

ІНДЗ. Формат підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті інноваційних технологій вищої мистецької освіти: реферат

Тематика. Формат підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті інноваційних технологій вищої мистецької освіти.

(Сформувати контент реферату крізь призму одного з професійних призначень фахівця: режисер музичного театру, викладач фахових дисциплін, науковець-дослідник за вибором творчого аспіранта).

Здійснити аналіз ілюстративних прикладів специфіки проявів інноваційних мистецьких технологій відповідно до профілю підготовки фахівця оперного жанру, який оперує можливостями синтезу музики, співу, пластики, танцю, ритуально-обрядових та церемоніальних дій, костюма, аксесуарів, сучасних мультимедійних технологій, світлової партитури у сценографічному вирішенні вистави.

Методичні вказівки

Реферат (лат.*referre* – доповідати, повідомляти) підводить підсумок вивчення студентами як окремого модулю, так і дисципліни в цілому.

Обсяг реферату визначається специфікою досліджуваного питання і змістом матеріалів та складає 10–15 сторінок. Реферат має відповідати вимогам до оформлення рукопису кваліфікаційної роботи: вступ і висновки в сумі не повинні перевищувати 20% від її загального обсягу; текст друкується через 1,5 інтервали на одній сторінці стандартного аркуша з полями: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє та нижнє – 20 мм; всі сторінки нумеруються: загальна нумерація починається з титульного листа, проте порядковий номер на ньому не ставиться.

На титульному листі реферату вказуються: офіційна назва навчального закладу, факультету і кафедри; прізвище та ініціали автора реферату; аббревіатура навчальної групи; повна назва теми; прізвище та ініціали наукового керівника, його науковий ступінь і вчене звання; місто, де знаходиться навчальний заклад, рік написання реферату. Після титульного листа подається зміст реферату з точною назвою кожного розділу, підрозділу і вказуванням їхніх сторінок.

Список використаних джерел складається з дотриманням загальновизнаних вимог до робіт, що готуються до друку. До списку використаних джерел мають бути включені лише безпосередньо використані в рефераті праці в алфавітному порядку авторів переважно за останні 10 років.

Важливими критеріями при доборі теми реферату є її актуальність, широка джерельна база, наявність необхідного фактичного матеріалу, а також достатнє її висвітлення у науково-методичній літературі.

Структура реферату складається з:

- титульного листа;
- змісту (плану);
- вступу;
- розділів (їх можливий поділ на підрозділи);

- висновків;
- списку використаних джерел;
- додатків (ілюстративних матеріалів тощо);
- переліку умовних позначень.

У вступі обґрунтовується актуальність теми, її значущість з огляду на розвиток мистецької науки та практики, аналіз використаних джерел, визначення завдань дослідження, шляхи їхнього вирішення.

Основну частину реферату складають кілька розділів, що можуть бути розбиті на підрозділи, логічно поєднані між собою. Кожний розділ присвячений вирішенню певного завдання, причому попередній є підґрунтям для розгляду наступного. Неприпустимо використовувати цитати без посилання на автора. При цитуванні будь-якого фрагменту джерела недопустимі неточності. Якщо якийсь важливий документ потребує наведення його в тексті реферату в повному обсязі, то краще винести його в додатки.

Реферат повинен завершуватись висновками, чіткими і лаконічними, де узагальнені оцінки та надані практичні рекомендації. Можливо стисло вказати на перспективи подальшого дослідження даної проблеми.

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інноваційні технології мистецької освіти в контексті модернізації професійної підготовки фахівця музично-театральної сфери	4
2	Концепт освітніх технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: специфіка структурних компонентів	4
3	Концепт педагогічних технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: специфіка моделей навчально-виховного процесу та управління ним	4
4	Концепт навчальних технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: модель удосконалення форм і змісту викладання фахових дисциплін	4
5	Система організації навчального процесу з підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті інноваційних технологій вищої мистецької освіти	4
	Разом:	20

5. 1. Завдання, плани і методичні вказівки до семінарських занять

Семінар 1. Інноваційні технології мистецької освіти в контексті модернізації професійної підготовки фахівця музично-театральної сфери

Завдання: усвідомлення сутності понять: освітні, педагогічні, навчальні технології мистецької освіти, розуміння особливостей їх проявів і взаємозв'язку в інноваційній сфері.

План

1. Поняття «інновація», «інноватика», «інноваційна технологія», особливості їх проявів у мистецькій освіті.
2. Стратегія модернізації музично-театральної освіти, її відбиття в освітніх мистецьких технологіях.
3. Тактика реформування музично-театральної освіти, її відбиття в педагогічних мистецьких технологіях.
4. Концепт професійної підготовки фахівця з музичної режисури, його відбиття в навчальних мистецьких технологіях.
5. Аналіз прикладів специфічних проявів інноваційних мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Методичні вказівки

Під час відповіді звернути увагу на дискусійний характер викладу матеріалу, необхідність порівняння європейської та національної моделей мистецької освіти із синтезуванням досягнень вітчизняного та зарубіжного досвіду у підготовці фахівців музично-театральної сфери діяльності.

Рекомендована література: 1, 2, 6, 7, 11-13, 19, 21, 22, 24, 27, 30-41.

Семінар 2. Концепт освітніх технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: специфіка структурних компонентів

Завдання: адаптація інноваційних освітніх технологій до специфіки підготовки фахівця музично-театральної сфери: режисера музичного театру, викладача фахових дисциплін, науковця-дослідника.

План

1. Концепція музично-театральної освіти крізь призму наскрізної підготовки фахівця в умовах нової євроінтеграційної парадигматики.
2. Стратегія реформування музично-театральної освіти з акумулюванням вітчизняного досвіду та сучасних тенденцій міжнародного партнерства.
3. Гармонізація національних та міжнародних стандартів вищої мистецької освіти.
4. Профілі освітніх програм підготовки фахівця в контексті формування режисерських освітніх систем.
5. Аналіз прикладів специфічних проявів інноваційних освітніх мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-

педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Методичні вказівки

Під час відповіді звернути увагу на необхідність дотримання алгоритму розробки і застосування освітніх мистецьких технологій від основоположних до специфічних, забезпечуючи синтез освітньої, наукової, професійної підготовки фахівця із творчою практикою, апробацією власного доробку студента на наукових конференціях, творчих конкурсах і фестивалях, зберігаючи принцип наступності різних її рівнів у комплексних типах навчальних закладів.

Рекомендована література: 1, 2, 6, 7, 11-13, 18, 19, 21, 22, 24, 27, 28, 30-41.

Семінар 3. Концепт педагогічних технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: специфіка моделей навчально-виховного процесу та управління ним

Завдання: адаптація інноваційних педагогічних технологій до специфіки підготовки фахівця музично-театральної сфери задля створення нових моделей навчально-виховного процесу та управління ним.

План

1. Технологія розвивального навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
2. Технологія колективного та групового способу навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
3. Технологія розвитку критичного мислення, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
4. Технологія інтерактивного навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
5. Технологія модульного навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
6. Технологія мотивації успіхом, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
7. Технологія рівневої диференціації, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
8. Інтегральна педагогічна технологія, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
9. Технологія навчання як дослідження, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
10. Аналіз прикладів специфічних проявів інноваційних педагогічних мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Методичні вказівки

Під час відповіді звернути увагу на особливості проявів педагогічних технологій в організації навчально-виховного процесу та управління ним, прогнозовані результати навчання, позитивні аспекти та недоліки, способи їх

подолання шляхом оптимального комплексного підбору декількох із них відповідно до кваліфікаційних вимог фахівця з музичної режисури.

Рекомендована література: 1-4, 6, 7, 9, 11, 13, 19-23, 26, 27, 35, 37-41.

Семінар 4. Концепт навчальних технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: модель удосконалення форм і змісту викладання фахових дисциплін

Завдання: адаптація інноваційних навчальних технологій до специфіки підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті удосконалення методики викладання фахових дисциплін.

План

1. Технологія проблемного навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
2. Технологія ігрового моделювання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
3. Кейс-технологія, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
4. Проєктна технологія, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
5. Технологія сугестивного навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
6. Сучасні інформаційно-комунікативні технології, їх сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
7. Аналіз прикладів специфічних проявів інноваційних навчальних мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Методичні вказівки

Під час виступу звернути увагу на підбір навчальних технологій відповідно до специфіки фахової дисципліни відповідно до рівня освіти, кваліфікаційних вимог фахівця музично-театральної сфери; на визначення принципів, форм, методів, засобів навчання та контролю; на позитивні аспекти та недоліки означених технологій, способи їх подолання шляхом оптимізації сполучення декількох із них.

Рекомендована література: 1, 2, 5-8, 10, 11, 13-16, 19-22, 27, 29, 31, 35, 37, 38, 40.

Семінар 5. Система організації навчального процесу з підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті інноваційних технологій вищої мистецької освіти

Завдання: застосування інноваційних підходів із організації навчально-виховного процесу підготовки фахівця музично-театральної сфери відповідно до сучасної євроінтеграційної парадигматики.

План:

1. Особливості контенту підготовки режисера музичного театру, викладача-дослідника крізь призму застосування інноваційних освітніх технологій у процесі підготовки фахівця.
2. Новітні моделі навчально-виховного процесу в контексті застосування інноваційних педагогічних мистецьких технологій підготовки фахівця.
3. Методичне забезпечення мистецьких дисциплін відповідно до профілю підготовки фахівця крізь призму застосування інноваційних навчальних мистецьких технологій.
4. Аналіз прикладів специфічних проявів організації навчально-виховного процесу підготовки фахівця крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Методичні вказівки

Під час виступу звернути увагу на взаємоузгодження освітніх, педагогічних, навчальних технологій у системі підготовки фахівця музично-театральної сфери, синтезування традиційних та інноваційних підходів задля ефективності навчання, його відповідності соціокультурним вимогам доби інформаційного суспільства.

Рекомендована література: 1, 2, 6, 7, 11, 17, 19-22, 25, 31, 35, 37, 38, 40, 41.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Т.1	Прояви інноваційних технологій мистецької освіти у підготовці режисера музичного театру, викладача, дослідника	4
С.1	Відповідність інноваційних технологій мистецької освіти освітньому ступеню та професійним кваліфікаціям фахівця	4
Т.2	Узгодження національних освітніх мистецьких технологій із європейськими освітніми системами	4
С.2	Алгоритм підготовки структурних компонентів відповідно до диференціації освітніх технологій музично-театральної сфери	4
Т.3	Екстраполяція інноваційних педагогічних технологій на музично-театральну сферу діяльності, особливості їх проявів	4
С.3	Створення моделі навчально-виховного процесу підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті педагогічних мистецьких технологій	4
Т.4	Адаптація інноваційних навчальних технологій до музично-театральної сфери діяльності, особливості їх	4

	проявів	
C.4	Створення моделі інтерактивних форм проведення занять з фахових дисциплін, відповідність методів і засобів навчання та контролю	4
T.5	Особливості інноваційних підходів до реформування навчального процесу з підготовки фахівця музично-театральної сфери	4
C.5	Взаємозв'язок освітніх, педагогічних, навчальних мистецьких технологій при підготовці фахівця музично-театральної сфери відповідно до вимог Болонського процесу	4
ІНДЗ	Реферат	10
	Разом:	50

6. 1. Завдання і методичні вказівки до самостійної роботи творчих аспірантів

Тема 1. Прояви інноваційних технологій мистецької освіти у підготовці режисера музичного театру, викладача, дослідника

Завдання: диференціація за призначенням і пріоритетами інноваційних технологій в музично-театральній освіті, встановлення зв'язків між ними.

Методичні вказівки

Під час самопідготовки приділити увагу призначенню, проявам і реалізації інноваційних мистецьких технологій відповідно до кваліфікаційних вимог підготовки фахівця з музичної режисури, їх ключовим характеристикам та встановленню взаємозв'язків. Підібрати приклади для аналізу специфічних проявів інноваційних мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Рекомендована література: 1, 2, 6, 7, 11-13, 19, 21, 22, 24, 27, 30-41.

Семінар 1. Відповідність інноваційних технологій мистецької освіти освітньому ступеню та професійним кваліфікаціям фахівця

Завдання: формування здатності вільно орієнтуватися в інноваційних технологіях вищої мистецької освіти, визначати оптимальні та ефективні для розкриття творчого потенціалу фахівця музично-театральної сфери.

Методичні вказівки: Під час самопідготовки приділити увагу відповідності контенту мистецьких технологій рівню освіти, дескрипторам Національної рамки кваліфікацій, вимогам Професійного стандарту та Освітньої програми підготовки фахівця, їх відображенню в змісті Робочих програм та Силабусів навчальних дисциплін. Диференціювати приклади для аналізу специфічних проявів інноваційних мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Рекомендована література: 1, 2, 6, 7, 11, 17, 19-22, 25, 31, 35, 37, 38, 40, 41.

Тема 2. Узгодження національних освітніх мистецьких технологій із європейськими освітніми системами

Завдання: опанування прийомами координації структурних компонентів мистецької освіти в контексті гармонізації європейських освітніх систем.

Методичні вказівки: Під час самопідготовки приділити увагу встановленню загальних підходів до визначення концепту національної та європейської моделі підготовки фахівця музично-театральної сфери, її відповідності новій євроінтеграційній парадигматиці. Підібрати приклади специфічних проявів інноваційних освітніх мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Рекомендована література: 1, 2, 6, 7, 11-13, 18, 19, 21, 22, 24, 27, 28, 30-41..

Семінар 2. Алгоритм підготовки структурних компонентів відповідно до диференціації освітніх технологій музично-театральної сфери

Завдання: формування здатності обрання та застосування освітніх технологій залежно від ступеня вирішення ними стратегічних завдань реформування вищої мистецької освіти.

Методичні вказівки: Під час самопідготовки приділити увагу на логічну послідовність та наступність розробки структурних компонентів у контексті різномірневої мистецької освіти, її диференціації за кваліфікаційними вимогами до підготовки фахівця музично-театральної сфери у контексті міжнародного взаємовизнання освітніх систем. Диференціювати приклади специфічних проявів інноваційних освітніх мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Рекомендована література: 1, 2, 6, 7, 11-13, 18, 19, 21, 22, 24, 27, 28, 30-41.

Тема 3. Екстраполяція інноваційних педагогічних технологій на музично-театральну сферу діяльності, особливості їх проявів

Завдання: опанування методологією адаптації педагогічних технологій стосовно особливостей навчального процесу при підготовці фахівця з музичної режисури.

Методичні вказівки: Під час самопідготовки приділити увагу процесу обрання та адаптації педагогічних технологій згідно з особливостями організації навчально-виховного процесу підготовки фахівця музично-театральної сфери та управління ним. Підібрати приклади специфічних проявів інноваційних педагогічних мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Рекомендована література: 1-4, 6, 7, 9, 11, 13, 19-23, 26, 27, 35, 37-41.

Семінар 3. Створення моделі навчально-виховного процесу підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті педагогічних мистецьких технологій

Завдання: формування здатності правильного визначення та застосування педагогічних мистецьких технологій відповідно до тактичних завдань реформування навчально-виховного процесу в музично-театральній освітній діяльності.

Методичні вказівки: Під час самопідготовки приділити увагу особливостям створення експериментальної моделі організації навчального процесу, обранню відповідних педагогічних технологій, спрямованих на розкриття інтелектуального потенціалу фахівця з музичної режисури. Диференціювати приклади специфічних проявів інноваційних педагогічних мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру

Рекомендована література: 1-4, 6, 7, 9, 11, 13, 19-23, 26, 27, 35, 37-41.

Тема 4. Адаптація інноваційних навчальних технологій до музично-театральної сфери діяльності, особливості їх проявів

Завдання: опанування методологією адаптації інноваційних навчальних технологій згідно з особливостями контенту мистецьких навчальних дисциплін.

Методичні вказівки: Під час самопідготовки приділити увагу комплексному підходу у виборі інноваційних навчальних технологій, що сприятимуть ефективному засвоєнню фахових дисциплін із урахуванням індивідуальних, психолого-фізіологічних особливостей і можливостей студентів.

Підібрати приклади специфічних проявів інноваційних навчальних мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру

Рекомендована література: 1, 2, 5-8, 10, 11, 13-16, 19-22, 27, 29, 31, 35, 37, 38, 40.

Семінар 4. Створення моделі інтерактивних форм проведення занять з фахових дисциплін, відповідність методів і засобів навчання та контролю

Завдання: формування здатності правильного обрання та застосування інноваційних навчальних технологій відповідно до вирішення освітніх завдань опанування певною фаховою дисципліною.

Методичні вказівки: Під час самопідготовки приділити увагу креативним підходам до створення власної експериментальної моделі інтерактивного заняття з опанування певною фаховою дисципліною, дотримуючись принципів діалогічності, творчої співпраці викладача і студента в парадигматиці «суб'єкт – суб'єкт».

Диференціювати приклади специфічних проявів інноваційних навчальних мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру

Рекомендована література: 1, 2, 5-8, 10, 11, 13-16, 19-22, 27, 29, 31, 35, 37, 38, 40.

Тема 5. Особливості інноваційних підходів до реформування навчального процесу з підготовки фахівця музично-театральної сфери

Завдання: опанування концептом модернізації навчально-виховного процесу в контексті гармонізації європейських освітніх систем.

Методичні вказівки: Під час самопідготовки приділити увагу визначенню інтерактивних форм, методів, засобів навчання і контролю залежно від специфіки фахових дисциплін та обраних відповідно до них інноваційних мистецьких технологій. Підібрати приклади специфічних проявів організації навчально-виховного процесу підготовки фахівця крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Рекомендована література: 1, 2, 6, 7, 11, 17, 19-22, 25, 31, 35, 37, 38, 40, 41.

Семінар 5. Взаємозв'язок освітніх, педагогічних, навчальних мистецьких технологій при підготовці фахівця музично-театральної сфери відповідно до вимог Болонського процесу

Завдання: формування здатності організовувати та ефективно проводити навчальний процес підготовки фахівця, використовуючи творчо переосмислені відповідно до специфіки фахових дисциплін інтерактивні форм, методи, засоби навчання і контролю.

Методичні вказівки: Під час самопідготовки приділити увагу принципу наскрізної підготовки методичного забезпечення навчального процесу з поступовим розкриттям стратегії, тактики і шляхів реалізації освітньо-професійної підготовки фахівця музично-театральної сфери відповідно до соціокультурних вимог доби інформаційного суспільства. Диференціювати приклади специфічних проявів організації навчально-виховного процесу підготовки фахівця крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Рекомендована література: 1, 2, 6, 7, 11, 17, 19-22, 25, 31, 35, 37, 38, 40, 41.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Аспірантоцентрований, особистісно-орієнтований підхід у викладанні з використанням традиційних та інноваційних методів навчання і самонавчання.

Вербальний: лекція, навчальна дискусія, обговорення.

Наочний: перегляд візуальних матеріалів (відео, ілюстрації, фотографії).

Аналітичний: аналіз аудіо-відеоматеріалів, ілюстрацій.

Мистецтвознавчий: типологічний, жанровий, стилістичний, інтерпретаційний.

Дистанційний: online лекції, вебінари, консультації в Zoom та Skype, платформа Moodle.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Міжсесійний (поточний) контроль

Вербальний: співбесіда, контрольне опитування, відповідь на семінарі.

Аналітичний: аналіз матеріалів до семінарів.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Комплексний екзамен: білети, реферат, його захист.

Засоби діагностики успішності навчання

Усна відповідь на питання екзаменаційних білетів.

Аналіз реферату.

Доповідь на захисті реферату.

Графік контролю самостійної роботи творчих аспірантів

Поточний контроль та самостійна робота										Підсум. контроль		
Змістовний модуль 1						Змістовний модуль 2				Екзамен		
T.1	C.1	T.2	C.2	T.3	C.3	T.4	C.4	T.5	C.5	Б	ІНДЗ	ЗР
СП	ВС	НД	ВС	КО	ВС	СП	ВС	К	ВС	УВ	АР	Д

Умовні позначення:

T1, T2...T5 – теми змістовних модулів

C1...C5 – семінари

Б – білети

ІНДЗ – індивідуальне науково-дослідне завдання

АР – аналіз реферату

ЗР – захист реферату

СП – співбесіда

НД – навчальна дискусія

КО – контрольне опитування

К – колоквіум

ВС – виступ на семінарі

УВ – усна відповідь

Д – доповідь

9. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

- Інноваційні технології мистецької освіти, їх різновиди, взаємозв'язок.
- Освітні мистецькі технології в контексті гармонізації європейських освітніх систем.
- Технологія розвивального навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
- Технологія колективного та групового способу навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
- Технологія розвитку критичного мислення, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
- Технологія модульного навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
- Технологія інтерактивного навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
- Технологія мотивації успіхом, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
- Технологія рівневої диференціації, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.

10. Інтегральна педагогічна технологія, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
11. Технологія навчання як дослідження, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
12. Технологія проблемного навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
13. Технологія ігрового моделювання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
14. Кейс-технологія, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
15. Проектна технологія, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
16. Технологія сугестивного навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
17. Сучасні інформаційно-комунікативні технології, їх сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
18. Інноваційні підходи до організації навчального процесу підготовки фахівця музично-театральної сфери.

9. 1. Програма екзамену. Вимоги до нього

Програма екзамену передбачає усну відповідь на питання екзаменаційних білетів, презентацію реферату за темою, наближеною до майбутнього мистецького та науково-дослідного проєктів, доповіддю із захистом основних положень роботи.

Вимоги до білетів: питання охоплюють основні аспекти інноваційних технологій мистецької освіти в умовах нової євроінтеграційної парадигматики, які повинні бути екстрапольовані аспірантом на проблематику майбутнього творчого мистецького проєкту.

Вимоги до реферату: актуальність; наукова та практична цінність; глибина розкриття теми, вирішення поставлених завдань, їх взаємопов'язаність і співвіднесеність з більш загальною науковою проблемою; повнота використання рекомендованої літератури; обґрунтування висновків; грамотність; стиль викладу; оформлення реферату; обсяг виконаної роботи; завершеність дослідження. Особливої уваги потребує академічна доброчесність, запобігання використанню плагіату, особистий внесок творчого аспіранта.

Вимоги до захисту реферату: доповідь повинна відповідати алгоритму захисту наукових робіт, розкриваючи основні положення, бути аргументованою, доказовою, спрямованою на власний внесок аспіранта.

9. 2. Методичні рекомендації щодо змішаної форми навчання

Карантинні обмеження призвели до необхідності запровадження дистанційного навчання із широкомасштабним застосуванням онлайн-технологій та змішаного (аудиторного та дистанційного) навчання з поєднанням безпосередньої та опосередкованої форми взаємодії студентів і викладачів.

Загалом теоретичні дисципліни можуть викладатися при необхідності у формі дистанційного навчання (онлайн-лекції, вебінари, прес-конференції тощо), використовуючи Zoom/Skype/Messenger/Meet, домашні завдання можуть надсилатися у Viber та Telegram.

Дисципліна «Інноваційні технології в мистецькій освіті» хоча і є теоретичною, але передбачає застосування опанованого навчального матеріалу у суто прикладній – музично-театральній сфері, яка у якості сценографічного оформлення оперних вистав використовує сценічний дизайн, мультимедійні арт-технології, водні екран та підлогу, світлову та лазерну техніку, піротехнічні засоби, різноманітні спецефекти, ароматехніку тощо.

Враховуючи дані обставини, переважною повинна залишатися форма аудиторних занять із можливістю спільного перегляду, прослуховування, обговорення та дискусій викладача і студентів зі спільним пошуком оригінальних рішень в умовах, максимально наближених до театральних, виробничих.

Але локдаун та інші карантинні обмеження спонукають викладача шукати оптимальні варіанти змішаного навчання. Так більш теоретична частина, пов'язана з ознайомленням, опрацюванням і систематизацією літературних джерел, виконанням письмових завдань, підготовкою навчально-методичного забезпечення може проводитися при необхідності у формі дистанційного навчання.

Щодо використання частини тем, пов'язаних із опануванням педагогічних, навчальних технологій та організації навчального процесу з підготовки режисера музичного театру, які потребують ілюстративно-пояснювального, дискусійного способу проведення занять із аналізом новітніх досягнень у сценографічному оформленні оперних вистав та їх режисерських інтерпретаціях, їх краще організовувати в аудиторній формі з безпосереднім спілкування викладача зі студентами.

Пошук оптимізації дистанційної та аудиторної форм занять при змішаному навчанні дозволить забезпечити якісну та ефективну підготовку фахівця музично-театральної сфери зі спрямуванням її на режисерсько-творчу, науково-педагогічну, пошуково-дослідницьку діяльність.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи України. Історія. Теорія. Київ: Либідь, 1998. 560 с.
2. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: Модульне навчання: навч. посібник. Київ: ІСДО, 1993. 220 с.
3. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання. Київ: 1998. 204 с.
4. Бондар В. І. Модульно-рейтингова технологія навчальної дисципліни (на матеріалі дидактики): навч. посібн. Київ: НПУ ім. М. Драгоманова, 1999. 49 с.
5. Ванівська О., Преснер Р. Проектна технологія в системі компетентнісної освіти//Молодь і ринок. 2014. №1 (108). С. 62-65.
6. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: метод. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 316 с.
7. Вітвицька С. С. Практикум з педагогіки вищої школи: навч. посібник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2005.
8. Гончаров С. М. Сугестивні технології навчання в кредитно-модульній системі організації навчального процесу: навч.-метод. Посібник. Рівне: НУВГП, 2008. 118 с.
9. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. Київ: Академвидав, 2012. 352 с.
10. Експеримент на екрані комп'ютера: монографія / авт. кол. Ю. О. Жук, С. П. Величко, О. М. Соколюк, Г. В. Соколова, П. К. Соколов. За ред. Ю. О. Жука. Київ: Педагогічна думка, 2012. 180 с.
11. Жигір В. І., Чернега О. А. Професійна педагогіка: навч. посіб./за ред. М. В. Вачевського. Київ: ТОВ «Кондор», 2012. 336 с.
12. Зязюн І. А. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: моногр. Київ: Віпол, 2000. 636 с.
13. Інноваційні технології навчання: навч. посіб./кол. авторів; відп. ред. Х. Ш. Бахтіярова. Київ: НТУ, 2017. 172 с.
14. Інформаційно-комунікативні технології навчання: рекомендаційний бібліографічний показчик/укл. І. В. Протазанова. Кривий Ріг: Наукова бібліотека КНУ, 2013. 8 с.
15. Інформаційно-комунікаційні технології для педагогічних працівників (Практичний курс) / укл. Д. А. Покришень, Є. С. Закревська, О. М. Корнієць, Ю. М. Літош, В. М. Ракута, О. О. Тихоненко. Чернігів: ЧОППО імені К. Д. Ушинського, 2011. 62 с.
16. Корнієць О. М. Спілкування в мережі Internet: навч.-довід. посібник. 1-е вид. Чернігів ЧОППО імені К. Д. Ушинського, 2010. 62 с.
17. Моделювання виховної діяльності в системі професійної підготовки студентів: Теорія, практика, програми/ За заг. ред. А. Й. Капської. Київ: ІЗМН, 2001. 192 с.
18. Освітні технології: навч.-метод. посібник / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін., за заг. ред. О. М. Пехоти. Київ: АСК, 2001. 256 с.

19. Основи педагогіки вищої школи: навч.-метод. комплекс для аспірантів і магістрів / Укладачі: Л. Вовк, О.Падалка, Р.Семерникова. Київ: 2005. 59 с.
20. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ: Освіта України, 2008. 274 с.
21. Педагогіка вищої школи: навч.посібник/ З.Н.Курлянд, Р.І.Хмелюк, А. В. Семенова та ін.; за ред. З.Н. Курлянд. 2-е вид., перероб і доп. Київ: Знання, 2005. 399 с.
22. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: практикум. Київ: Каравела, 2008. 336 с.
23. Пометун О. І. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: метод. посібник. Київ: АПН України, 2002. 136 с.
24. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: моногр.<http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysnimaterialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodozaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?start=80>
25. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової перед вищої та вищої освіти / заг.ред. Є. Стадний, Є. Ніколаєв. Київ: МОН України, 2020. 58 с.
26. Сучасні педагогічні технології: навч.посібник/ А. С. Нісімчук, О. С. Падалка, О.Т. Шпак . Київ: Книга пам'яті України, 2000. 368 с.
27. Фібула М. М. Педагогіка вищої школи: навч.посібник. Київ: Академвидав, 2006. 352 с.
28. Шапран О. І. Система інноваційної підготовки майбутнього вчителя в умовах навчально-науково-педагогічних комплексів. Переяслав-Хмельницький: С.В. Карпук, 2007. 370 с.
29. Щербань П. М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: навч.посібник. Київ: Вища школа, 2004. 207 с.

Офіційні документи

30. Зміни, що вносяться до Порядку здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 лютого 2020 р. №89 URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-poryadku-zdobuttya-osvitno-tvorchogo-stupenya-doktora-mistectva-ta-navchannya-v-asistenturi-stazhuvanni-89120219>.
31. Концепція діяльності Національної музичної академії імені П.І. Чайковського. №33-а-2018. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Kontseptsiya-diyalnosti-NMAU-imeni-P.I.CHajkovskogo> .
32. Національна рамка кваліфікацій URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п> .
33. Освітньо-творча програма підготовки доктора мистецтва за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», спеціалізацією «Музична режисура»: рукопис. Київ: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2020. 18 с.

34. Положення про асистентуру-стажування та творчу аспірантуру Національної музичної академії імені П.І. Чайковського. №13-2019.
<https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-asistenturu-stazhuvannya-ta-doktora-mistetstva-2019.pdf> .
35. Положення про організацію освітнього процесу у Національній музичній академії імені П.І. Чайковського. №214-А URL: 2019.
<https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-u-Natsionalnij-muzichnij-akademiyi-Ukrayini-imeni-P.I.Chajkovskogo.pdf> .
36. Порядок здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні: Постанова Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2018 р. №865 URL: <https://zakonodavstvo.com/download/postanova-vid-jovtnya-2018-865-pro-2018-67669.html>.
37. Про вищу освіту: Закон України №1556-18
URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
38. Про освіту: Закон України №2145-19
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> .
39. Професійний стандарт вищої освіти доктора мистецтва за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво» спеціалізацією «Музична режисура»: рукопис. Київ: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2020. 17 с.
40. Статут Національної музичної академії імені П.І. Чайковського. URL: <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/statut-nmau.pdf>.
41. Стратегія. Національна музична академія імені П.І. Чайковського. №120-А – 2020. URL: <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Strategiya-NMAU.pdf> .

10. 1. Інформаційні ресурси

Журнали:

Гуманітарні науки

Вища освіта України

Вища школа

Педагогіка і психологія: Вісник Академії педагогічних наук України

Проблеми освіти

Філософська думка.

Інформаційні ресурси з історії опери, театрального виконавства, новини сучасного театрального світу

1. <https://moderato.in.ua/>

2. <https://www.operabase.com/en>

3. <http://www.operanews.com/>

Відео, аудіо, ілюстративні матеріали, електронні бібліографічні ресурси

4. <http://intoclassics.net/>

Публікації сучасних українських музикознавців, театрознавців, критиків та ін.

5. <http://mi-re.do.am/index/0-2>

З М І С Т

1. Опис навчальної дисципліни.....	3
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	4
3. Структура навчальної дисципліни.....	6
4. Програма навчальної дисципліни.....	8
4. 1. МОДУЛЬ І. Мистецька освіта України у новій євроінтеграційній парадигматиці.....	8
4. 1. 1. Змістовний модуль 1. Формування інноваційного освітнього середовища у закладах вищої мистецької освіти в контексті вимог Болонського процесу.....	8
4. 1. 2. Змістовний модуль 2. Інноваційні підходи до організації навчального процесу в мистецьких закладах вищої освіти	18
4. 2. МОДУЛЬ ІІ. Індивідуальне науково-дослідне завдання.....	19
5. Теми семінарських занять	20
5. 1. Завдання, плани і методичні вказівки до семінарських занять	211
6. Самостійна робота.....	24
6. 1. Завдання і методичні вказівки до самостійної роботи творчих аспірантів.....	25
7. Методи навчання.....	28
8. Методи контролю.....	29
9. Орієнтовний перелік питань до екзамену.....	30
9. 1. Програма екзамену. Вимоги до нього.....	31
9. 2. Методичні рекомендації щодо змішаної форми навчання	32
10. Рекомендована література.....	33
10. 1. Інформаційні ресурси	35